

Hozirgi davrda maktabgacha ta'lim jismoniy tarbiyasiga bo'lgan e'tibor

O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti,
Jismoniy madaniyat va sport kafedrası
o'qituvchisi **H.Musurmonov**

O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti,
Pedagogika va Jismoniy madaniyat fakulteti
1-bosqich talabasi **G.Abduxolikova**

Annotatsiya: Bugungi kunda maktabgacha ta'lim tizimida jismoniy tarbiyaga qaratilayotgan e'tibor jamiyatning kelajagi uchun muhim ahamiyat kasb etmoqda. Chunki bolalarning sog'lom o'sishi, har tomonlama rivojlanishi va mustahkam salomatlik asoslari aynan ilk bolalik davrida shakllanadi. Shu sababli, jismoniy tarbiya maktabgacha ta'lim muassasalarining ajralmas qismi sifatida faol amalga oshirilmoqda.

Kalit so'zlar: Jismoniy tarbiya, sog'lom o'sishi, tarbiya maktabgacha, sport rivojlantirish, ta'lim, jismoniy va axloqiy tarbiyani rivojlantirish.

O'zbekiston Respublikasi Prezident Shavkat Mirziyoevning Oliy Majlisga navbatdagi Murojaatnomasini hech ikkilanmasdan mamlakatimizni kelgusi 5 yillik rivojlanish dasturi, deb qarashimiz mumkin. Bugun davlatimiz o'z oldiga ulkan rejalar qo'ydi, O'zbekistonning 2030 yilgacha dunyodagi 50 ta rivojlangan demokratik davlatlar qatoriga kirishi, yalpi ichki mahsulotni qariyb ikki barobarga oshirish, “Raqamli O'zbekiston - 2030” dasturini ishlab chiqish, “Bir million dasturchi” loyihasini amalga oshirish, bog'cha yoshidagi bolalarni maktabgacha ta'lim bilan qamrab olish darajasini joriy yilda 60 foizga yetkazish, maktab bitiruvchilarini oliy ta'limga jalb etish ko'rsatkichini 2020 yilda kamida 25 foizga va kelgusida 50-60 foizga yetkazish, joriy yilda yurtimizga keladigan sayyohlar sonini 7,5 millionga yetkazish va xokazo. Ushbu ustuvor maqsad va rejalarning barchasini amalga oshiruvchi kuch bu avvalo, kadrlardir. Bugun bizga zamonaviy fikrlaydigan, innovatsiyalarga ochiq, o'z ustida doimiy ishlaydigan, samarali faoliyat evaziga natija beradigan liderlar kerak. Bugun biror muammo yuzasidan qaror qabul qilishda fuqarolarning ishtirokini ham ta'minlash muhim. Savol tug'iladi, ushbu dolzarb vazifalarni kim amaliyotga joriy etadi? Albatta, kadrlar. Kadrlar tayyorlash tizimi bugungi davrga xos va mos bo'lishi kerak. Xozirgi tez

o‘zgarayotgan jamiyatda, ba’zida yoshlarimiz oliy ta’lim muassasalarini bitirib, diplomga ega bo‘lgan zaxotiyog; , olgan bilimlari eskirmoqda. Birlashgan millatlar tashkilotining “Barqaror rivojlanish maqsadlari”da aynan “Sifatli ta’lim” asosiy indikatorlardan biri hisoblanadi. Bizning ta’lim siyosatimizning boshqa davlatlardan eng asosiy farqlaridan biri - ta’lim va tarbiyaning yonma-yon yurishi hisoblanadi. Hozirgi davrda maktabgacha ta’limdagi jismoniy tarbiyaga bo‘lgan e’tibor juda muhim va dolzarb mavzulardan biri hisoblanadi. Bu borada davlat siyosati, pedagogik yondashuvlar va zamonaviy metodikalar haqida to‘liq ma’lumot beraman.

1. Davlat siyosati va huquqiy asoslar

Maktabgacha ta’lim tizimida jismoniy tarbiya davlatning ustuvor yo‘nalishlaridan biri bo‘lib, quyidagi hujjatlar asosida amalga oshirilmogda:

O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi: Bolalarning sog‘lom o‘shishi uchun sharoit yaratish davlatning asosiy vazifalaridan biri sifatida belgilangan. "Ta'lim to'g'risida" Qonuni: Ta'limda jismoniy va axloqiy tarbiyani rivojlantirish bo'yicha talablarni belgilaydi. 2022–2026 yillar uchun Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi: Bolalar sog‘lig‘ini mustahkamlash va sportni rivojlantirishga alohida e’tibor qaratilgan.

2. Zamonaviy yondashuvlar

Jismoniy tarbiya bolalarning sog‘ligini mustahkamlash, motorika rivojlanishi va hayotiy ko‘nikmalarni shakllantirishda muhim rol o‘ynaydi. Hozirgi davrda quyidagi usullar keng qo‘llanmogda:

Integratsiyalashgan dasturlar: Sport mashg‘ulotlari o‘yin shaklida o‘tkazilib, boshqa sohalar bilan uyg‘unlashtiriladi (masalan, o‘yin orqali matematika yoki tabiatshunoslikni o‘rganish).

Individual yondashuv: Har bir bolaning jismoniy rivojlanish xususiyatlarini inobatga olish.

Raqamli texnologiyalar: Harakatli o‘yinlar uchun interaktiv ekranlar, jismoniy faollikni kuzatish uchun fitnes-trekerlar qo‘llaniladi.

3. Sport va harakatli o‘yinlar

Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun jismoniy tarbiya asosan o‘yin shaklida tashkil etiladi. Eng ommabop mashg‘ulotlar quyidagilar:

Oddiy harakatlar: yugurish, sakrash, sudralish.

Sport o‘yinlari: mini-futbol, basketbol elementlari.

Yoga va stretching mashqlari: moslashuvchanlik va xotirjamlikni rivojlantirish.

4. Muassasalardagi sharoitlar

Maktabgacha ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya uchun maxsus sharoitlar yaratilmoqda:

Zamonaviy sport zallari va ochiq maydonchalar.

Jismoniy tarbiya uchun maxsus jihozlar (to'plar, gimnastika jihozlari).

Malakali tarbiyachilar va jismoniy tarbiya o'qituvchilari.

5. Jismoniy tarbiyaning ahamiyati

Jismoniy tarbiya bolalarning quyidagi jihatlarini rivojlantirishga yordam beradi:

Sog'lom turmush tarzi ko'nikmalari: Sog'lom ovqatlanish va jismoniy faollik odatlari shakllanadi.

Jismoniy rivojlanish: Mushaklarning rivojlanishi, immunitetning mustahkamlanishi.

Ijtimoiy ko'nikmalar: Jamoada ishlash, muloqot qilish, raqobatga tayyor bo'lish.

6. Muammolar va takliflar

Hozirgi vaqtda maktabgacha ta'lim tizimida ayrim qiyinchiliklar ham mavjud:

Ba'zi hududlarda jihozlarning yetishmasligi.

Malakali mutaxassislarning yetishmovchiligi.

Ota-onalarning yetarli darajada xabardor emasligi.

Takliflar: Jismoniy tarbiya dasturlarini yanada boyitish.

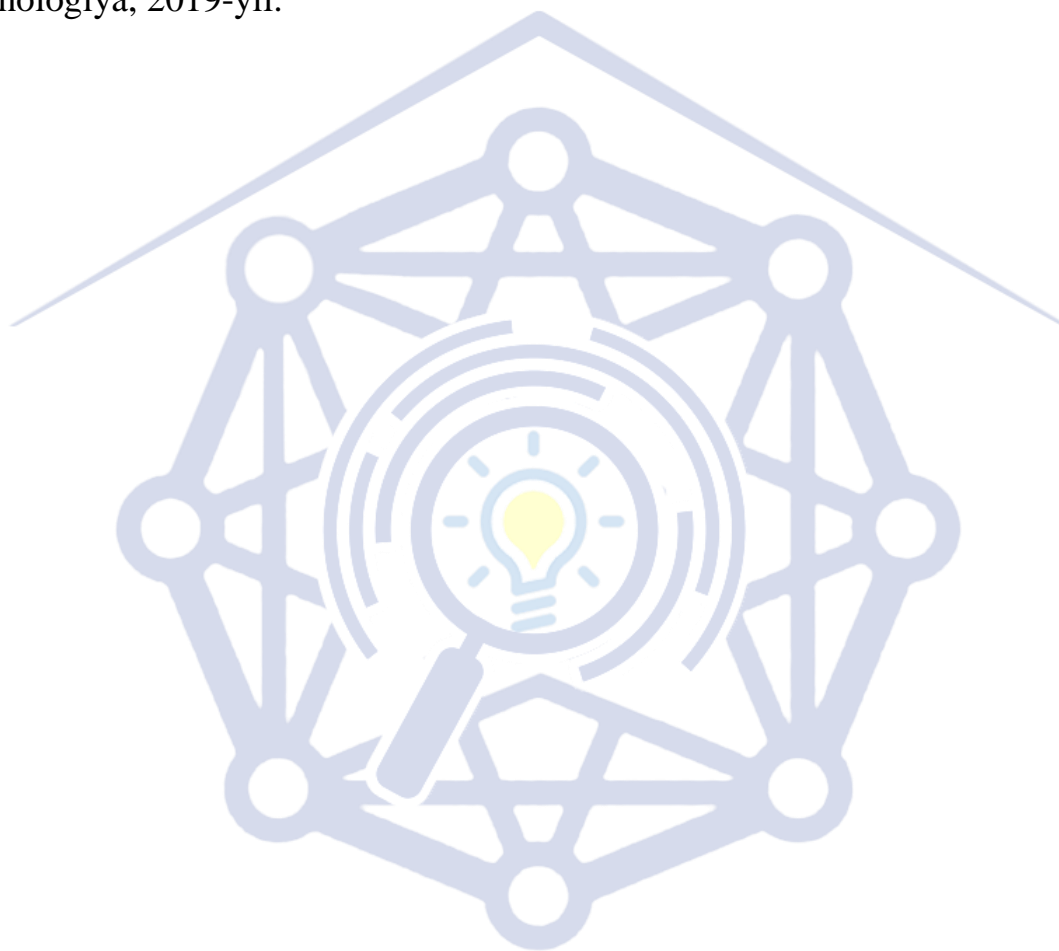
Qishloq joylarda infratuzilmani yaxshilash.

Ota-onalar uchun treninglar tashkil qilish.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. Toshkent: O'zbekiston, 2019-yil.
2. "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun (yangi tahriri). O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari to'plami, 2020-yil.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori: "2022–2026 yillarda Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi" bo'yicha hujjat.
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori: "Maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalar tarbiyasi va jismoniy rivojlanishi to'g'risida"

5. Xalilova R. "Maktabgacha yoshdagi bolalarning jismoniy rivojlanishi". Toshkent: O'qituvchi nashriyoti, 2018-yil.
6. Mamatov Sh. "Jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasi". Toshkent: Sharq, 2017-yil.
7. Karimova D. "Bolalar uchun sport o'yinlarini tashkil qilish". Toshkent: Fan va texnologiya, 2019-yil.

Research Science and
Innovation House

